SINH VIÊN ĐẠI HỌC KINH TẾ - KỸ THUẬT CÔNG NGHIỆP VỚI VIỆC PHÁT HUY SỨC MẠNH MỀM CỦA VĂN HÓA VIỆT NAM

STUDENTS OF UNIVERSITY OF ECONOMICS - TECHNOLOGY FOR INDUSTRIES AND THE STRENGTHENING OF VIETNAM 'S CULTURAL SOFT POWER

Nguyễn Thị Thu Hà

Khoa Lý luận chính trị và Pháp luật, Trường Đại học Kinh tế - Kỹ thuật Công nghiệp

Đến Tòa soạn ngày 05/05/2023, chấp nhận đăng ngày 23/05/2023

Tóm tắt: Văn hóa là cội nguồn sức mạnh của một quốc gia, phát huy văn hóa dân tộc có ý nghĩa rất quan trọng với việc nâng cao sức mạnh tổng hợp của quốc gia đó. Việt Nam là đất nước có nền văn hóa phong phú, đa dạng, tạo thuận lợi để Việt Nam phát huy sức mạnh mềm văn hóa, nâng cao vị thế của đất nước trong hội nhập và phát triển. Phát huy sức mạnh mềm của văn hóa Việt Nam là trách nhiệm của toàn Đảng, toàn dân cũng như của đội ngũ thanh niên, sinh viên Việt Nam. Trong bối cảnh đó, sinh viên đại học Kinh tế - Kỹ thuật Công nghiệp cũng cần tăng cường hiểu biết về văn hóa, bảo tồn, giữ gìn văn hóa dân tộc và phát huy thế mạnh văn hóa của riêng mình.

Từ khóa: Chủ trương của Đảng, sức mạnh mềm của văn hóa, văn hóa Việt Nam...

Abstract: Culture is the main source of a nation's power, promotion of nation culture is very important for enhance synergy of the nation. Vietnam is a country with a rich and diverse culture which are favorable factors for Vietnam to promote cultural soft power and enhance the country's position in integration and development. Promoting cultural soft power is the responsibility of the entire party, the people and the contingent of Vietnamese youth and students. Therefore, university of economics-technology for industries 'students are also need to enhance their cultural understanding, preserve and preserve national culture and promote their own cultural strengths.

Keywords: Party policy, the soft power of culture, Vietnamese culture…

1. SỨC MẠNH MỀM CỦA VĂN HÓA VÀ YÊU CẦU PHÁT HUY SỨC MẠNH MỀM CỦA VĂN HÓA VIỆT NAM TRONG THANH NIÊN, SINH VIÊN

Sức mạnh quốc gia về cơ bản là khả năng hay năng lực của một quốc gia trong bảo đảm các mục đích, nhiệm vụ về lợi ích quốc gia của mình trong tương tác với các quốc gia khác. Sức mạnh quốc gia có thể phân loại thành sức mạnh cứng, sức mạnh mềm và nâng lên thành sức mạnh thông minh.

Hiện nay, dưới những biến đổi nhanh chóng về tình hình chính trị, khoa học công nghệ, hội nhập toàn cầu hóa, biến đổi khí hậu… thì các quốc gia cần phải phát huy đầy đủ, toàn bộ các nguồn lực và sức mạnh của mình. Trong đó, sức mạnh mềm của một quốc gia càng ngày càng được coi trọng, đó là "khả năng quốc gia này dùng ảnh hưởng thuyết phục chủ thể quốc gia khác làm theo ý mình thông qua sự hấp dẫn, lôi cuốn, thuyết phục" [1, tr.96].

Là một bộ phận của sức mạnh mềm, sức mạnh mềm văn hóa là sức hấp dẫn, sức thu hút, sức

thuyết phục về hóa của quốc gia này đối với quốc gia khác thông qua sức lan tỏa, khả năng thâm nhập của văn hóa. Sức mạnh mềm của văn hóa lại là nguồn lực vô cùng linh hoạt, vừa tiết kiệm chi phí nhưng lại sử dụng được lâu dài hơn một số nguồn lực khác. Mà Việt Nam là quốc gia có truyền thống văn hóa khá nổi bật nên phát huy sức mạnh mềm của văn hóa là lợi thế của Việt Nam trong quá trình hội nhập thế giới.

Trong suốt lịch sử dựng nước và giữ nước mấy ngàn năm, các cộng đồng dân tộc Việt Nam luôn có ý thức phát triển, bổ sung, hoàn thiện các giá trị văn hóa. Nhờ đó, Việt Nam có một nền văn hóa khá dày dặn, đồ sộ và phong phú. Chủ thể văn hóa là con người Việt Nam yêu nước, đoàn kết, thân thiện, cần cù, sáng tạo, có năng lực thích ứng cao. Có thể nói, điều kiện tự nhiên, vị trí địa lý, bề dày lịch sử và con người Việt Nam đã tạo nên tiềm năng rất lớn về sức mạnh mềm văn hóa cho đất nước. Đây đồng thời cũng là nguồn lực quan trọng để phát triển đất nước trong giai đoạn hiện tại.

Sức mạnh mềm của văn hóa Việt Nam "là khả năng huy động, phát huy những giá trị văn hóa vật chất, tinh thần của dân tộc đối với sự nghiệp xây dựng và bảo vệ Tổ quốc Việt Nam; lan tỏa các giá trị văn hóa dân tộc Việt Nam đến các quốc gia trên thế giới, đồng thời tăng cường uy tín, vị thế của dân tộc Việt Nam trong các quan hệ quốc tế" [2]. Phát huy sức mạnh mềm của văn hóa được Đảng và Nhà nước xác định là điều kiện quan trọng để phát triển nhanh và bền vững.

Bước sang thời kỳ đổi mới, Đảng Cộng sản Việt Nam hết sức quan tâm đến tăng cường văn hóa trong phát triển đất nước. Các đại hội Đảng thời kỳ đổi mới đều chủ trương tập trung xây dựng và phát huy nhân tố con người. Văn kiện Hội nghị Ban Chấp hành Trung ương Đảng lần thứ 9 khóa XI (Nghị quyết số 33-NQ/TW) (2014) chú trọng xây dựng phát triển văn hóa, con người Việt Nam hướng tới phát triển bền vững. Nghị quyết khẳng định "Văn hóa thực sự trở thành nền tảng tinh thần vững chắc của xã hội, là sức mạnh nội sinh quan trọng bảo đảm sự phát triển bền vững và bảo vệ vững chắc Tổ quốc vì mục tiêu dân giàu, nước mạnh, dân chủ, công bằng, văn minh" [3].

Trong những thập niên gần đây, Hoa Kỳ, Trung Quốc, Hàn Quốc, Canada, New Zealand, Nhật Bản… đã có những chính sách phù hợp thúc đẩy quảng bá, đề cao các giá trị văn hóa truyền thống hết sức thành công. Điển hình như Hàn Quốc đã tạo dựng nên trào lưu văn hóa Hàn Quốc (Hallyu) thông qua phát triển các giá trị văn hóa đại chúng như phim truyền hình, âm nhạc (Kpop), vũ đạo (B-Boys), các trò chơi video, thực phẩm, thời trang, du lịch, ngôn ngữ... Làn sóng Hallyu lan tỏa mạnh mẽ từ Trung Quốc sang các nước châu Á và toàn thế giới giúp Hàn Quốc trở thành một cường quốc văn hóa nổi bật. Làn sóng Hallyu lan tỏa nhanh chóng nhờ vào nhiều yếu tố, trong đó không thể phủ nhận sự góp sức của giới trẻ Hàn Quốc cũng như giới trẻ của nhiều quốc gia khác, trong đó có giới trẻ Việt Nam - những con người luôn sẵn sàng tiếp thu cái mới và nhiệt thành trong phổ biến các giá trị mới cho cộng đồng.

Nắm bắt được xu thế và học tập kinh nghiệm của các quốc gia, nghị quyết Đại hội XIII (2021) của Đảng nhấn mạnh cần "Xây dựng, phát huy yếu tố văn hóa để thực sự là đột phá phát triển kinh tế - xã hội, hội nhập quốc tế" mà điều quan trọng là phải "phát huy sức mạnh mềm của văn hóa Việt Nam" [4, tr.145]. Như vậy, việc phát huy tổng thể các giá trị vật chất và tinh thần của văn hóa Việt Nam vào sự nghiệp xây dựng và bảo vệ Tổ quốc đồng thời

hòa nhập và tạo nên sự phong phú cho văn hóa nhân loại là yêu cầu cần thiết trong giai đoạn hiện nay. "Sức mạnh mềm văn hóa đã và đang được nhìn nhận như bộ phận cấu thành quan trọng của sức mạnh tổng hợp quốc gia cũng như sức cạnh tranh quốc tế của đất nước" [1, tr.138].

Để văn hóa thực sự là nguồn lực nội sinh quan trọng của đất nước, để phát huy được sức mạnh mềm của văn hóa thì cần làm cho văn hóa thấm sâu trong cộng đồng, trong mỗi con người Việt Nam, nhất là trong tầng lớp thanh niên - chủ nhân tương lai của đất nước.

Đảng và Nhà nước ta hết sức coi trọng tầng lớp thanh niên, giới trẻ Việt Nam, coi đây là đội ngũ xung kích, đi đầu trong công cuộc xây dựng và bảo vệ Tổ quốc. Văn kiện các đại hội Đảng và Đại hội XIII đều yêu cầu tăng cường giáo dục cho đội ngũ thanh niên "về lý tưởng cách mạng, đạo đức, lối sống văn hóa, nâng cao lòng yêu nước, tự hào dân tộc, nuôi dưỡng ước mơ, hoài bão, khát vọng vươn lên…"; "Tạo động lực cho thanh niên xung kích trong học tập, lao động, sáng tạo, khởi nghiệp, lập nghiệp… phát huy vai trò quan trọng trong xây dựng và bảo vệ Tổ quốc" [4, tr.168]. Như vậy, tăng cường nhận thức và đẩy mạnh phát huy sức mạnh mềm của văn hóa cũng là một nhiệm vụ quan trọng của đội ngũ này.

Cần nhận thấy, khi yêu thích văn hóa nước ngoài (đặc biệt là văn hóa Hàn Quốc), thanh niên Việt Nam đã không ngần ngại sử dụng nhiều hình thức để phát tán phim truyền hình, âm nhạc, thời trang… thông qua hoạt động của các nhóm, các câu lạc bộ người hâm mộ (fan club) kể cả nhóm hâm mộ trên internet; tạo nhiều hình ảnh, video sinh động, hấp dẫn trên mạng xã hội; biểu diễn các tiết mục văn hóa Hàn Quốc trong nhiều hoạt động của trường, lớp, địa phương; tổ chức phỏng vấn, quảng bá trực tiếp trên đường phố; xây dựng các nhóm học tiếng Hàn... Cũng như vậy, nếu được giáo dục và định hướng tốt, khi đã yêu thích văn hóa truyền thống, khi hiểu rõ, đánh giá đúng vai trò và tầm quan trọng của văn hóa, thanh niên Việt Nam sẽ là những nhà truyền dẫn thành công nhất.

Nhưng muốn thanh niên Việt Nam có đủ năng lực phát huy sức mạnh mềm của văn hóa, trước hết cần giáo dục cho thanh niên về văn hóa, tiếp đó là hướng dẫn thanh niên cách thức sử dụng, phát triển văn hóa. Trong đội ngũ thanh niên, được đào tạo bài bản nhất chính là tầng lớp sinh viên tại các trường cao đẳng, đại học, học viện trong cả nước. Có thể nói, sinh viên - tầng lớp tinh hoa trong thanh niên - chính là chìa khóa quan trọng xây dựng cách thức phát huy sức mạnh mềm của văn hóa một cách đúng hướng, khoa học, phù hợp, linh hoạt.

Do đó, các cơ sở đào tạo chuyên ngành trong đó có trường Đại học Kinh tế - Kỹ thuật Công nghiệp có trách nhiệm to lớn trong việc giáo dục, định hướng sinh viên nắm bắt và vận dụng, phát huy sức mạnh văn hóa. Hiểu biết về văn hóa Việt Nam, nâng cao được năng lực phát huy sức mạnh mềm của văn hóa sẽ giúp giúp sinh viên nhà trường trở thành lực lượng lao động tay nghề cao có lập trường vững vàng, có lý tưởng sống cao đẹp, có sức mạnh tinh thần to lớn.

2. MỘT VÀI ĐẶC ĐIỂM CỦA SINH VIÊN ĐẠI HỌC KINH TẾ - KỸ THUẬT CÔNG NGHIỆP VỚI VIỆC NHẬN THỨC VÀ PHÁT HUY SỨC MẠNH MỀM CỦA VĂN HÓA

2.1. Vài nét về Trường Đại học Kinh tế - Kỹ thuật Công nghiệp

Trường Đại học Kinh tế - Kỹ thuật Công nghiệp là cơ sở giáo dục đại học định hướng ứng dụng hoạt động theo cơ chế tự chủ được thành lập từ năm 1956. Ban đầu là trường trung cấp kỹ thuật ở Nam Định có nhiệm vụ

đào tạo, cung cấp nguồn cán bộ kỹ thuật cho ngành công nghiệp nhẹ, qua quá trình sáp nhập, phân tách với các cơ sở đào tạo khác trực thuộc Bộ Công Thương, trường đã có thêm cơ sở thứ hai ở Hà Nội, và trở thành Trường Cao đẳng Kinh tế - Kỹ thuật Công nghiệp nhẹ vào năm 1996, tiếp đó đến năm 2007 nhà trường đã vươn lên thành trường đại học.

Nhà trường hiện có 4 địa điểm đào tạo, trong đó cơ sở Nam Định có 2 địa điểm tại 353 Trần Hưng Đạo, Nam Định và phường Mỹ Xá, Nam Định; tại cơ sở Hà Nội có 2 địa điểm tại 454 Minh Khai, quận Hai Bà Trưng và 218 Lĩnh Nam, phường Lĩnh Nam, quận Hoàng Mai, Hà Nội. Cơ sở vật chất bao gồm giảng đường, thư viện, ký túc xá, hệ thống xưởng thực hành, phòng máy, trang thiết bị giáo dục… khá hoàn thiện và luôn được đầu tư sửa chữa, bảo dưỡng, thay mới, đáp ứng nhu cầu giảng dạy của nhà trường.

Trải qua quá trình hình thành và phát triển, nhà trường đã trở thành một cơ sở đào tạo đa ngành nghề. Trên tổng số 15 khoa chuyên môn, nhà trường có 22 ngành đào tạo bao gồm cả khối kinh tế (kế toán, quản trị kinh doanh, marketing, du lịch và khách sạn…), khối kỹ thuật (may, thực phẩm, điện, cơ khí…) và các ngành khác như ngôn ngữ Anh, khoa học dữ liệu… Bên cạnh các khoa chuyên môn, nhà trường còn có hệ thống các trung tâm thư viện, ngoại ngữ, hợp tác quốc tế… phối hợp cùng nhà trường liên kết doanh nghiệp, đào tạo và hướng nghiệp cho sinh viên.

Các tổ chức Công đoàn, Đoàn Thanh niên, Hội Sinh viên, Hội Khuyến học… và hệ thống các câu lạc bộ (truyền thông, tin học, ngoại ngữ…) hoạt động thường xuyên, liên tục, hỗ trợ việc dạy, học và hoạt động ngoại khóa cho giảng viên cũng như sinh viên trong nhà trường.

Tổng số cán bộ viên chức và người lao động của nhà trường là hơn 700 người, phần lớn là giảng viên với trình độ từ thạc sỹ trở lên. Đội ngũ cán bộ giảng viên được nhà trường tạo điều kiện học tập, nâng cao trình độ, tâm huyết, tận tụy với nghề.

Nhìn chung, nội dung, tầm nhìn, triết lý giáo dục, sứ mạng đào tạo của nhà trường tiến bộ, phù hợp. Chương trình đào tạo thường xuyên được rà soát, sửa đổi, bổ sung trong đó chú trọng thực hành, thực tập chuyên môn. Phương pháp đánh giá người học của nhà trường đa dạng, đảm bảo chất lượng chuẩn đầu ra. Đội ngũ giảng viên có trình độ chuyên môn vững vàng đáp ứng tốt yêu cầu giảng dạy. Cơ sở vật chất thiết bị phục vụ đào tạo được đầu tư khang trang, hiện đại. Nhà trường có nhiều hoạt động kết nối cộng đồng mang lại hiệu quả cao cho xã hội. Nhờ đó, trường nâng cao được chất lượng đào tạo, tỷ lệ sinh viên tốt nghiệp đạt mức cao, đa số sinh viên ra trường làm việc đúng chuyên ngành, đáp ứng yêu cầu lao động của xã hội.

2.2. Vài nét về sinh viên nhà trường

Thực hiện đúng chiến lược phát triển, trong những năm gần đây Trường Đại học Kinh tế - Kỹ thuật Công nghiệp đã đảm bảo tuyển sinh và đào tạo khoảng 20.000 sinh viên mỗi năm (số sinh viên năm học 2021-2022 đạt 20.521 em và năm học 2022-2023 là 20.640 em).

Cùng với học tập, nghiên cứu khoa học, sinh viên nhà trường còn tham gia vào nhiều hoạt động ngoại khóa hết sức năng động, sôi nổi.

Sinh viên được khuyến khích nghiên cứu đề tài sinh viên, được tạo điều kiện tham gia các hội thảo khoa học cấp bộ môn, cấp khoa được tổ chức thường xuyên, và tham gia hoạt động của các Câu lạc bộ Điện tử sáng tạo, Tin học... trong nhà trường. Số sinh viên tham gia nghiên cứu khoa học hàng năm đều tăng lên, năm học 2020-2021 có 86 đề tài thì năm

2021-2022 có 100 đề tài nghiên cứu khoa học sinh viên cấp trường. Trong 5 năm gần đây, đã có 483 sinh viên tham gia nghiên cứu khoa học.

Cuộc thi "Ý tưởng sáng tạo khởi nghiệp" dành cho sinh viên được nhà trường tổ chức hàng năm đã thu hút đông đảo sinh viên tham gia. Năm học 2021-2022, nhà trường có 132 ý tưởng khởi nghiệp đăng ký thi (tăng 140% so với năm học 2020-2021) với 574 sinh viên tham gia. 10 ý tưởng đạt giải đã nhận được sự quan tâm của các đại biểu, khách mời doanh nghiệp và các nhà đầu tư; đặc biệt, dự án "Green Earth" lọt vào top 50 cuộc thi "Học sinh, sinh viên với các ý tưởng khởi nghiệp" do Bộ Giáo dục và Đào tạo tổ chức. Sáng tạo Robot Việt Nam - Robocon Việt Nam cũng là một thế mạnh của nhà trường. Tháng 4/2023, 05 đội tuyển Robocon của Trường Đại học Kinh tế – Kỹ thuật Công nghiệp đã xuất sắc giành tấm vé vào vòng chung kết toàn quốc.

Bên cạnh đó, thư viện đã phối hợp với các phòng, ban, khoa chuyên môn và Đoàn Thanh niên, Hội sinh viên xây dựng nên phong trào đọc sách trong nhà trường. Từ năm học 2020-2021 đến nay, trường đã tổ chức thành công ba lần ngày hội "Sách - Lan tỏa văn hóa đọc và Du học quốc tế - tầm nhìn thế giới", phát động Cuộc thi Đại sứ Văn hóa đọc. Đây trở thành hoạt động thường niên của sinh viên nhà trường.

Phòng Chính trị và Công tác Sinh viên phối hợp với Đoàn Thanh niên, Hội Sinh viên tích cực xây dựng quy chế "Văn hóa học đường" và tạo điều kiện cho sinh viên tham gia góp ý kiến, tuyên truyền, vận động quy chế. Bên cạnh đó, nhà trường còn phát động thực hiện môi trường học tập 5S (sàng lọc, sắp xếp, sạch sẽ, săn sóc, sẵn sàng) trong toàn trường. "Văn hóa học đường sinh viên UNETI" theo mô hình quản lý 5S được xây dựng hoàn thiện là cơ sở của nền nếp sinh hoạt, học tập văn minh, khoa học đồng thời góp phần tạo nên nét văn hóa đặc trưng riêng cho sinh viên nhà trường.

Từ năm 2003, Đội thanh niên tình nguyện của nhà trường được thành lập, hoạt động cùng Hội sinh viên, là cánh tay đắc lực của Đoàn trường. Đội có nhiều hoạt động tiêu biểu như tiếp sức mùa thi; mùa hè xanh; phong trào xây dựng công trình thanh niên; thanh niên tình nguyện giữ gìn an ninh trật tự, an toàn giao thông, tham gia hướng dẫn segame 21 trên địa bàn thành phố Nam Định và Hà Nội…

Bên cạnh đó, nhiều phong trào thi đua của trường được tổ chức đã tạo nên các sân chơi lành mạnh, bổ ích cho sinh viên nhà trường như "Đẩy mạnh học tập và làm theo tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh"; "Nói không với tiêu cực trong thi cử và bệnh thành tích trong giáo dục", phong trào học tập, rèn luyện, thi đua văn nghệ... Điển hình phong trào trồng cây ngày xuân (năm 2022 đã trồng vườn ươm 650 cây tại cơ sở Mỹ Xá); hoạt động vẽ tranh trang trí khu vực tường bao tại cơ sở Lĩnh Nam với chủ đề nhà trường, ngành nghề, thanh niên; hoạt động Hiến máu tình nguyện và đạt bằng khen ghi nhận; các hoạt động văn nghệ chào mừng tân sinh viên, kỷ niệm ngày Nhà giáo Việt Nam, kỷ niệm thành lập trường…; tổ chức ngày hội văn hoá thể thao, giải bóng đá, cầu lông... Sinh viên cũng được tham gia các hoạt động giao lưu, hợp tác quốc tế với các cơ sở giáo dục nước ngoài (Trung Quốc, Hàn Quốc, Nhật Bản…) mà nhà trường đang thực hiện liên kết.

Có thể nói, sau 65 năm hình thành và phát triển, đại học Kinh tế - Kỹ thuật Công nghiệp đã đào tạo nên hàng triệu cử nhân đa ngành nghề cho cả nước. Nhờ đó, sinh viên nhà trường thâm nhập vào nhiều lĩnh vực phát triển trên khắp mọi miền Tổ quốc. Nhiều sinh viên đã tham gia vào đội ngũ lao động ngay từ

khi còn ngồi trên ghế nhà trường. Như vậy, với số lượng đông đảo, bao quát nhiều ngành nghề, đội ngũ sinh viên nhà trường là lực lượng đáng kể trong thị trường lao động, góp phần có ý nghĩa vào xây dựng, lan tỏa các giá trị văn hóa đến cộng đồng trong nước cũng như nước ngoài.

Từ thực tiễn học tập, nghiên cứu và hoạt động ngoại khóa, có thể kể ra một số ưu điểm trong nhận thức và phát huy vai trò của văn hóa trong sinh viên nhà trường như sau:

Thứ nhất, sinh viên Trường Đại học Kinh tế - Kỹ thuật Công nghiệp có một môi trường học tập tốt cả về vật chất và tinh thần. Chương trình đào tạo của nhà trường đảm bảo chuẩn đầu ra và được đánh giá tốt với triết lý giáo dục "Học tập để kiến tạo tương lai". Trường có hệ thống phòng học, hệ thống nhà xưởng… với trang thiết bị đầy đủ, hoàn thiện ở các cơ sở đào tạo Nam Định và Hà Nội. Các giảng viên của trường có trình độ và tâm huyết với nghề. Văn hóa học đường được hoàn thiện qua các năm. Hạ tầng cơ sở, thông tin liên lạc khá thông suốt giúp sinh viên mở ra tầm nhìn với xã hội và thế giới. Sinh viên được tạo điều kiện và được khuyến khích tích cực học tập, nghiên cứu và khởi nghiệp. Đây là cơ sở quan trọng để sinh viên tiếp thu thêm nhiều tri thức về văn hóa Việt Nam, giúp các em từng bước vận dụng các giá trị văn hóa vào học tập và lao động.

Thứ hai, sinh viên đã được học về lịch sử, văn hóa Việt Nam ở bậc học phổ thông. Trong trường đại học, sinh viên được học tập về con người, về xã hội và tư tưởng văn hóa Hồ Chí Minh qua các môn khoa học Mác-Lênin, được tuyên truyền về văn hóa Việt Nam thông qua các cuộc thi, các đợt tập huấn đầu trong năm học. Sinh viên Khoa Du lịch & Khách sạn được học môn *Cơ sở văn hóa Việt Nam*, và môn *Văn hóa kinh doanh*. Sinh viên ngành Ngôn ngữ Anh được tiếp xúc với *Giao thoa văn hóa* trong ngôn ngữ. Nhờ đó, sinh viên nhà trường đã có những hiểu biết, nhận thức cơ bản về văn hóa Việt Nam và đã bước đầu biết cách ứng dụng các giá trị văn hóa vào cuộc sống.

Thứ ba, sinh viên được nhà trường tạo điều kiện tham gia nhiều cuộc thi, nhiều hoạt động và phong trào sôi nổi phù hợp với lứa tuổi như: cuộc thi Sáng tạo khởi nghiệp, cuộc thi Robocon; phong trào trồng cây đầu xuân, sinh viên tình nguyện, phong trào 5S; các hoạt động văn nghệ, thể thao… Bên cạnh đó, nhà trường còn thành lập và đưa vào hoạt động nhiều câu lạc bộ văn hóa, thể thao, khoa học tạo các sân chơi đa dạng, bổ ích cho sinh viên. Nhờ đó sinh viên nâng cao các kỹ năng mềm, tăng khả năng tương tác trong tập thể. Thực tế cho thấy những sinh viên thường xuyên tham gia các hoạt động, phong trào thường xây dựng được tâm lý tự tin, tự chủ, tự lập trong học tập, nghiên cứu và khởi nghiệp.

Thứ tư, đa phần sinh viên có lối sống lành mạnh, thái độ tích cực, có tinh thần yêu nước, đoàn kết, thân ái. Sinh viên nhà trường đều được tiếp cận với công nghệ thông tin hiện đại, nhanh chóng nắm bắt được với các xu thế và các xu hướng mới, xây dựng được các cộng đồng mạnh trên các trang mạng xã hội. Nhà trường tạo điều kiện kết nối thông tin qua website, qua phần mềm hỗ trợ giáo dục, qua facebook (với các nhóm Chi đoàn Thanh niên - Hội Sinh viên UNETI, UNETI Confesions)… Đây là điều kiện căn bản cho việc nâng cao nhận thức và phát huy sức mạnh mềm của văn hóa Việt Nam trong sinh viên.

Thứ năm, phần lớn sinh viên nhà trường ham học hỏi, nhiệt huyết trong học tập, nghiên cứu. Nhờ đó, tỷ lệ sinh viên tốt nghiệp hàng năm khá cao, các em cũng đạt kết quả tốt trong khởi nghiệp và nhanh nhạy trong thị trường

lao động. Nhiều sinh viên nhà trường là những tấm gương tiêu biểu về học tập, về tham gia các hoạt động Đoàn, Hội và các phong trào của trường. Trong đó có những gương mặt xuất sắc qua các cuộc *Ý tưởng sáng tạo khởi nghiệp*, cuộc thi *Robocon*… của cả nước. Từ kết quả đạt được có thể thấy sinh viên nhà trường đã bước đầu có ý thức tự chủ trong nắm bắt tri thức và vận dụng tri thức vào thực tiễn.

Tuy nhiên, từ nhiều hoạt động, việc làm chưa văn hóa của sinh viên cũng cho thấy còn có những hạn chế nhất định. Nhằm mục đích khảo sát năng lực hiểu biết và nhận thức về sức mạnh mềm của văn hóa trong sinh viên nhà trường, người thực hiện bài viết đã tiến hành khảo sát hơn 1000 sinh viên các chuyên ngành từ năm thứ nhất đến năm thứ tư và kết quả đạt được của khảo sát chưa thực sự cao. Các vấn đề tồn tại bao gồm:

Một là, nhận thức về văn hóa, nhất là văn hóa truyền thống của sinh viên còn nhiều hạn chế. Thời lượng học các môn liên quan đến văn hóa Việt Nam trong nhà trường còn chưa nhiều. Phần lớn sinh viên đến năm thứ ba mới tiếp xúc đến khái niệm văn hóa qua môn học Tư tưởng Hồ Chí Minh. Kết quả điều tra 1000 sinh viên thì có tới 34% số phiếu không trả lời đúng khái niệm văn hóa. Sinh viên mới hiểu một cách rất sơ lược về văn hóa, chưa phân biệt được các giá trị văn hóa được tạo ra bởi con người và các sản vật của thế giới tự nhiên. Nhiều em cũng nhầm lẫn về văn hóa Việt Nam, không phân biệt được các giá trị văn hóa bản địa và văn hóa ngoại lai, không nhớ được các mốc lịch sử, văn hóa quan trọng… Sự thiếu hiểu biết ảnh hưởng rất lớn đến khả năng thẩm thấu các giá trị văn hóa, lan tỏa và phát huy các giá trị văn hóa dân tộc của sinh viên nhà trường.

Hai là, thiếu nhận thức về văn hóa, sinh viên cũng không hiểu được thế nào là sức mạnh mềm của văn hóa và vai trò của văn hóa với sự phát triển bền vững. Khi khảo sát về mức độ hiểu biết khái niệm sức mạnh mềm của văn hóa thì có tới 26% phiếu để trống hoặc chọn chưa nghe nói đến, chỉ có 24/1000 phiếu lựa chọn đáp án có "Hiểu biết tường tận". Trong một câu hỏi khác, 100% sinh viên đều nhận thức được rằng phát huy sức mạnh mềm của văn hóa là quan trọng hoặc rất quan trọng nhưng nếu không hiểu được khái niệm và vai trò của sức mạnh mềm văn hóa các em sẽ không thể phát huy sức đó trong thực tiễn. Số sinh viên được học ứng dụng văn hóa trong chuyên ngành quá ít nên các em cũng thiếu kỹ năng vận dụng văn hóa trong công việc. Một số sinh viên đánh giá sức mạnh mềm của văn hóa không liên quan gì đến dư luận xã hội, phát triển thương hiệu và thị trường lao động. Nhiều sinh viên chưa đánh giá được hết khả năng của mình trong xây dựng, cải tạo và biến đổi văn hóa, chưa ý thức được thế mạnh của mạng xã hội và dư luận văn hóa.

Ba là, một bộ phận sinh viên bị xao lãng, lơ là học tập, thậm chí sa vào tệ nạn, do đó dù học đến bậc đại học nhưng các em bị đứt gãy trong nhận thức chuyên ngành cũng như tri thức văn hóa. Có rất nhiều lý do khiến các em xao lãng học tập như quá ham mê việc làm thêm, không đảm bảo giờ học trên lớp; vì sa vào các trò giải trí trên mạng xã hội, bài bạc; vì tham gia quá nhiều phong trào, hoạt động ngoại khóa; vì mải mê yêu đương, lập gia đình sớm… Bộ phận này không chỉ không tham gia vào phát triển văn hóa mà còn gây nên hiểu lầm, suy nghĩ sai lệch về thanh niên, sinh viên Việt Nam.

Bốn là, dù phần lớn sinh viên độc lập, tự chủ trong nắm bắt và vận dụng tri thức nhưng vẫn còn nhiều em rất thụ động, ỷ lại. Có sinh viên đến lớp để điểm danh, đi học để đối phó với

thầy cô và cha mẹ, không trau dồi tri thức, thi không qua cũng không sợ vì có thể học lại, thi lại… Lối sống và tâm lý của một số sinh viên chưa vững vàng, dễ bị tác động, dễ nản chí trước thất bại hoặc khi gặp phải những việc ngoài dự kiến. Những biểu hiện nêu trên dù không phổ biến nhưng cũng tạo thành văn hóa tiêu cực trong sinh viên.

Bên cạnh đó vẫn còn những hạn chế về bản thân nhà trường trong quá trình đào tạo, một số bất cập trong quản lý, trong cơ chế cũng như dung lượng ít ỏi trong giảng dạy thực tế về văn hóa. Ngoài ra còn có những thiếu sót về kỹ năng mềm cũng như những lệch lạc trong lối sống, lối suy nghĩ của sinh viên… Điều này ảnh hưởng không nhỏ đến quá trình xây dựng lối sống, nếp sống văn hóa lành mạnh cũng như tác động tới năng lực phát huy sức mạnh mềm của văn hóa trong học tập, lao động và công tác của sinh viên

Với những ưu điểm và hạn chế nêu trên, có thể thấy được sinh viên đại học Kinh tế - Kỹ thuật Công nghiệp có tiềm năng rất lớn trong phát huy vai trò của văn hóa; cũng có khả năng phát huy tốt sức mạnh mềm của văn hóa trong điều kiện nhận thức đúng, đủ và hiểu biết cách thức thực hiện trong thực tiễn.

3. MỘT SỐ KIẾN NGHỊ TĂNG CƯỜNG PHÁT HUY SỨC MẠNH MỀM CỦA VĂN HÓA VIỆT NAM TRONG SINH VIÊN ĐẠI HỌC KINH TẾ - KỸ THUẬT CÔNG NGHIỆP

Để sinh viên Trường Đại học Kinh tế - Kỹ thuật Công nghiệp phát huy tốt vai trò của văn hóa, cần có chủ trương đúng đắn từ phía nhà trường, sự phối hợp của các tổ chức Đoàn Thanh niên Cộng sản Hồ Chí Minh, Hội sinh viên, sự cố gắng, tâm huyết hết mình của đội ngũ giảng viên cùng với sự chủ động của bản thân sinh viên cũng như sự phối hợp của cha mẹ, người thân học viên. Đó là nhiệm vụ, là trách nhiệm của tất cả các thành viên trong và ngoài nhà trường.

Về phía Ban Giám hiệu, Phòng Đào tạo các phòng ban, trung tâm cần tạo điều kiện hơn nữa về đầu tư tài chính, cơ sở vật chất, hạ tầng thông tin liên lạc… cho sinh viên, giúp các em yên tâm học tập, lao động, cống hiến và hưởng thụ tri thức. Ban Giám hiệu, Hội đồng trường, các phòng ban cũng là đầu não quan trọng định hướng phát triển văn hóa trong nhà trường.

Chương trình đào tạo cần bổ sung thêm môn *Văn hóa* giảng dạy các tri thức chuẩn về văn hóa truyền thống và hiện đại, xây dựng nền tảng và tăng nhận thức về văn hóa cho sinh viên toàn trường. Đặc biệt sinh viên khối ngành kinh tế cần phải được giảng dạy các môn văn hóa kinh doanh, văn hóa doanh nghiệp, đạo đức doanh nhân…

Các khoa, bộ môn chuyên môn cũng như Khoa Lý luận chính trị và Pháp luật cần phối hợp xây dựng môn học *Văn hóa* vừa đảm bảo tri thức nền văn hóa và bước đầu hướng dẫn sinh viên ứng dụng trong thực tiễn.

Phòng Chính trị và Công tác sinh viên cần là cơ quan chủ chốt, thống nhất quản lý sinh viên toàn trường. Phòng cần phối hợp chặt chẽ với hoạt động của Đoàn Thanh niên, Hội sinh viên, giám sát chặt chẽ sinh viên đầu vào, đầu ra, chất lượng học tập, hoạt động và các cơ quan ngôn luận của sinh viên trong nhà trường. Sự thống nhất quản lý sẽ giúp thống nhất về tổ chức và hoạt động, tạo nên sức mạnh đoàn kết cho sinh viên.

Đoàn Thanh niên, Hội Sinh viên phải là nơi tiếp thu mọi ý kiến, nguyện vọng của sinh viên, là cơ quan phát ngôn đồng thời hướng dẫn sinh viên hoạt động. Do đó, Đoàn, Hội của trường có thể tổ chức thêm nhiều hoạt động liên quan đến văn hóa như tổ chức tham quan các di tích lịch sử văn hóa, các cuộc thi

tìm hiểu văn hóa, các cách thức tuyên truyền văn hóa… từ đó tạo môi trường hoạt động văn hóa cho sinh viên. Bên cạnh đó, Đoàn, Hội cũng cần phát huy hơn nữa sự chủ động của sinh viên trong xây dựng hoạt động, phong trào văn hóa bổ ích.

Thông qua các phong trào, hoạt động, Phòng Chính trị và Công tác sinh viên, Đoàn, Hội có thể kiến nghị nhà trường xây dựng nên các "thương hiệu" riêng cho sinh viên nhà trường như: "Sinh viên 5S", "Sinh viên sáng tạo và khởi nghiệp", "Sinh viên thân thiện với môi trường"… Những "thương hiệu" gây được tiếng vang không chỉ tạo nên thành công trong đào tạo nguồn nhân lực của nhà trường mà còn là thành tựu phát huy các giá trị văn hóa, con người Việt Nam của riêng sinh viên nhà trường.

Trung tâm và câu lạc bộ Hợp tác quốc tế cần phối hợp với các phòng ban cần tăng cường hoạt động trao đổi, giao lưu khoa học để sinh viên được tham gia nhiều hơn. Hoạt động hợp tác quốc tế góp phần giúp sinh viên tăng thêm tri thức đồng thời cũng tạo điều kiện cho các em lan tỏa văn hóa, giá trị Việt ra bên ngoài.

Đội ngũ giảng viên trong nhà trường cần nâng cao năng lực thường xuyên qua bồi dưỡng, học tập chuyên môn, ngoại ngữ, tin học… cũng như nâng tầm hiểu biết và vận dụng tri thức văn hóa trong thực tiễn. Giảng viên cũng cần nghiên cứu kỹ để giảng dạy cho sinh viên về sức mạnh của dư luận, của mạng xã hội, của các phương tiện thông tin đại chúng, cách sử dụng đúng các phương tiện này vào công việc hiện tại và nghề nghiệp tương lai của sinh viên. Giảng viên cũng cần là tấm gương đề cao, lan tỏa các giá trị văn hóa tốt đẹp của dân tộc, truyền ngọn lửa yêu nước, đoàn kết, hòa đồng, cần cù, thông minh, sáng tạo, nhiệt huyết với các vấn đề của đất nước tới sinh viên.

Nhà trường cũng cần tạo điều kiện mở rộng thêm các cơ quan ngôn luận của sinh viên như cho phép sinh viên xuất bản báo chí, xây dựng website sinh viên riêng, tăng cường hoạt động của sinh viên trên các trang mạng xã hội facebook, tiktok… Các cơ quan ngôn luận này cần kết nối với gia đình, xã hội, kết nối với cựu sinh viên của nhà trường, tạo thành một cộng đồng mạnh trong dư luận xã hội và từng bước kết nối quốc tế. Nếu định hướng tốt thì đây sẽ là kênh thông tin, quảng bá văn hóa hữu hiệu của nhà trường.

Sinh viên là đối tượng chính của quá trình phát huy sức mạnh mềm của văn hóa nên phải xây dựng cho mình tính tự chủ, tự lập trong mọi việc. Sinh viên cần nâng cao lòng tự hào dân tộc, tâm lý tự tin, vững vàng trước mọi khó khăn, thử thách, dám nghĩ, dám làm. Sinh viên cần lập ra kế hoạch học tập, cũng như xây dựng kế hoạch sự nghiệp cho tương lai từ sớm. Có mục tiêu rõ ràng, có kế hoạch học tập, làm việc cụ thể sẽ giúp sinh viên nắm vững hơn các bước đi cần thiết, tránh được việc đi lạc đường và sa ngã, cám dỗ.

Sinh viên có thể chủ động tìm hiểu về văn hóa thông qua báo chí, các phương tiện phát thanh, truyền hình và mạng xã hội. Chủ động xây dựng cộng đồng văn hóa cho đội ngũ mình, có thể mở rộng cộng đồng ra thế giới để trao đổi thông tin, tạo khả năng điều chỉnh dư luận xã hội đi đúng hướng và quảng bá, lan tỏa giá trị văn hóa dân tộc.

Sinh viên nên phối hợp hoạt động cùng các phong trào Đoàn, Hội để có kinh nghiệm thực tiễn, siêng năng học tập để nắm vững tri thức; học hỏi kinh nghiệm phát huy sức mạnh mềm văn hóa dân tộc.

Thực chất thực hành văn hóa trong sinh viên không khó, mọi hoạt động học tập, nghiên cứu khoa học, tham gia các phong trào, hoạt động ngoại khóa… đều là biểu hiện của phát huy

văn hóa dân tộc trong sinh viên. Nên những hoạt động học tập, nghiên cứu khoa học hay sinh hoạt ngoại khóa, phong trào của sinh viên đều tác động trực tiếp hay gián tiếp, nhiều hay ít đến văn hóa. Nhưng muốn thực sự phát huy sức mạnh mềm của văn hóa thì sinh viên phải có ý thức, có sự tự chủ, tự giác và phải thực hiện dưới sự định hướng đúng đắn của gia đình, nhà trường.

Trong thời đại ngày nay, một trong những cách thức phổ biến nhất để quảng bá, lan tỏa văn hóa là thông qua các phương tiện phát thanh truyền hình và mạng xã hội. Sinh viên lại là một trong những đối tượng sử dụng mạng xã hội nhiều nhất. Nhưng mạng xã hội lại là con dao hai lưỡi, các thông tin chưa đúng có thể ảnh hưởng rất lớn đến các giá trị truyền thống. Do đó, sinh viên nhà trường cần thiết sử dụng mạng xã hội một cách thông tin, chủ động biến mạng xã hội thành công cụ phục vụ nhu cầu học tập, lao động chính đáng.

Như vậy, sinh viên Trường Đại học Kinh tế - Kỹ thuật Công nghiệp với lực lượng đông đảo, góp phần tạo nên nguồn nhân lực quan trọng, tham gia vào nhiều ngành nghề của đất nước, hoàn toàn có thể (trực tiếp hoặc gián tiếp) tác động đến sự phát huy, lan tỏa của các giá trị văn hóa Việt Nam đến cộng đồng. Sinh viên nhà trường cần tích cực, chủ động hơn nữa để nâng cao nhận thức và đẩy mạnh phát huy sức mạnh mềm của văn hóa Việt Nam. Bản thân các phẩm chất của sinh viên nhà trường được phát huy cũng góp phần xây đắp nên các phẩm chất đạo đức và giá trị tốt đẹp cho con người Việt Nam trong mắt bạn bè quốc tế.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

[1] Nguyễn Thị Thu Phương, Nguyễn Cao Đức, *"Sức mạnh mềm văn hóa Việt Nam trong bối cảnh hội nhập quốc tế",* NXB Chính trị quốc gia Sự thật, (2021).

[2] Võ Văn Hải, *"Phát huy sức mạnh mềm của văn hóa Việt Nam trong sự nghiệp xây dựng và bảo vệ Tổ quốc",* https://www.qdnd.vn/van-hoa/doi-song/phat-huy-suc-manh-mem-cua-van-hoa-viet-nam-trong-su-nghiep-xay-dung-va-bao-ve-to-quoc-690706 (2022).

[3] Đảng Cộng sản Việt Nam, "Nghị quyết Hội nghị lần thứ 9 Ban Chấp hành Trung ương Đảng khóa XI (Nghị quyết số 33-NQ/TW) về xây dựng và phát triển văn hóa, con người Việt Nam đáp ứng yêu cầu phát triển bền vững đất nước",

https://dangcongsan.vn/thoi-su/nghi-quyet-hoi-nghi-trung-uong-9-khoa-xi-ve-xay-dung-va-phat-trien-van-hoa-con-nguoi-viet-nam-dap-ung-yeu-cau-phat-trien-ben-vung-dat-nuoc-251604.html, (2021).

[4] Đảng Cộng sản Việt Nam, "*Văn kiện đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XIII",* NXB Chính trị Quốc gia Sự thật, (2021).

Thông tin liên hệ: **Nguyễn Thị Thu Hà**

Điện thoại: 0983.338.695 - Email:nguyenthuha83@uneti.edu.vn

Khoa Lý luận chính trị và Pháp luật, Trường Đại học Kinh tế - Kỹ thuật Công nghiệp.